

Млади у пољопривреди - Извјештај о активностима

Дефиниција проблема

Недостатак младих људи у пољопривредном сектору примјетан је широм свијета. У Европи, тек око 11% пољопривредних произвођача је млађе од 40 година, што је граница која дефинише младог пољопривредника. У земљама у окружењу статистика је слична, као и у Републици Српској гдје проценат носилаца пољопривредног газдинства испод 40 година износи 12,5%, а просјечна старост је 54 године.

Млади људи у пољопривреди су кључна групација за одрживост безбједности хране на националном и свјетском нивоу, а поред тога њихов задатак и предодређеност су развој и усвајање нових технологија производње, унапријеђење пољопривреде и креирање одговора на актуелне изазове попут климатских промјена. Истовремено, недостатак младих у пољопривреди представља највећу пријетњу стратешкој позицији једне земље, која у недостатку младих ризикује недовољну производњу хране за властито становништво, одрумирање села и негативан природни прираштај.

Кампања

Због свега наведеног Јединица за координацију пољопривредних пројеката Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске уз Мрежу младих агропредузетника је покренула кампању "Млади у пољопривреди" чији циљеви су слиједећи:

- досезање до што већег броја младих у пољопривреди широм Републике Српске,
- прикупљање информација о тренутним потребама и изазовима младих у пољопривреди,
- дефинисање приоритета институционалног дјеловања с циљем бољег положаја младих у пољопривреди,
- позиционирање младих у пољопривреди у јавном простору али и као фокус групе дјеловања свих релевантних институција и организација и
- јачање капацитета и утицаја УГ Мреже младих агропредузетника као првог и јединог удружења које окупуља младе у пољопривреди на нивоу Републике Српске и БиХ и као таква заговара политике у корист младих.

Прва фаза кампање "Млади у пољопривреди" је почела 21.03.2024. године и завршила 29.05.2024. Кампања се састојала од шест радионица које су одржане у Бања Луци, Приједору, Бијељини, Озрену, Источном Сарајеву и Требињу. Радионице су се састојале од презентација:

1. "Могућностима за младе кроз РЕАДП пројекат" и
2. "Млади у пољопривреди и значај њиховог пројектног описмењавања".

Истовремено, на свакој радионици кроз презентације представљали су се и млади пољопривредни произвођачи или агрономи из регије у којој је радионица одржавана. Током кампање, своје учешће су узели:

1. Бојан Ћикић и Милош Галић: Подстицаји у пољопривреди у функцији јачања положаја младих;

2. Ђорђе Грујчић: Развој ПЗ Smart Village Кнежица кроз пројектно позиционирање;
3. Мара Пупчевић: Maplet - спој традиције и агробизниса;
4. Драгана Дувњак Крндија: Млади успјешни у агробизнису;
5. Жана Новаковић: Јахорински чај - стазама природе до посла;
6. Маринко Перовић: P&S RANCH - како је природа замислила.

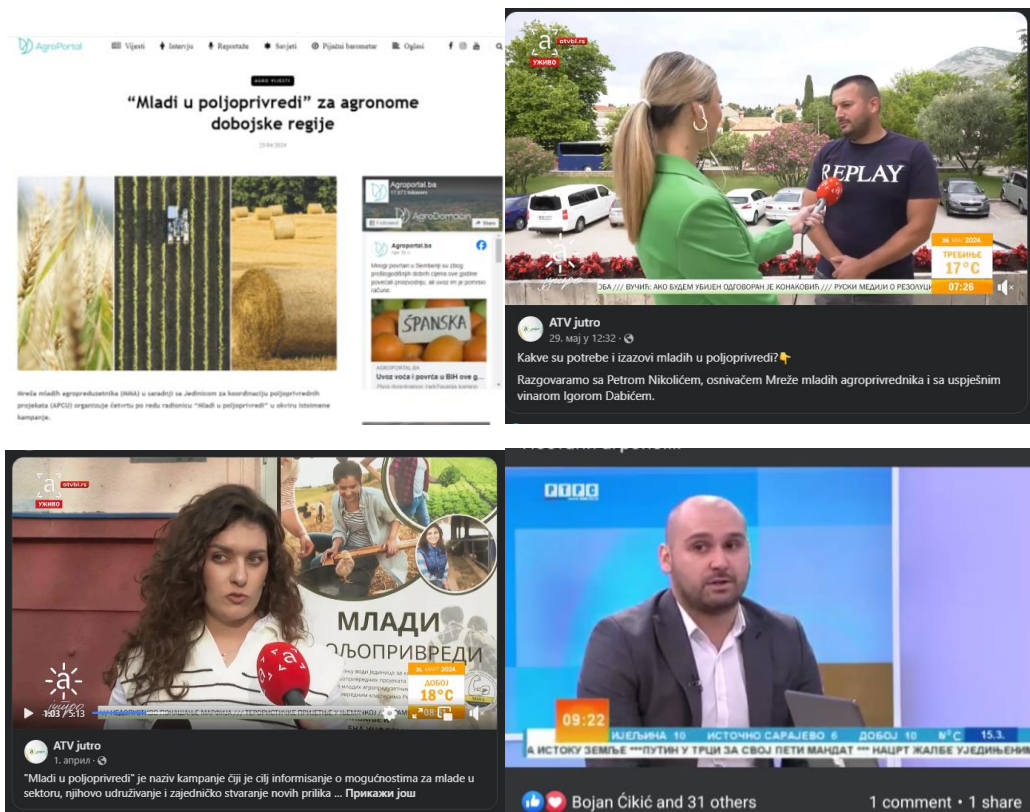
Циљ сваке радионице било је прикупљање података о изазовима, приликама, проблемима и општем мишљењу и импресији младих у пољопривреди о трендовима у аграрном сектору, плановима за будућност и сл. Информација су скупљање кроз:

- интерактивни рад током цијеле радионице и подстицања на дискусију,
- вођење дискусије у World Caffe формату
- "online" анкете која се састојала од 30 питања и
- неформалног ручка/умрежавања

Овакав приступ омогућио је сагледавање ситуације из угла младих у пољопривреди и агробизнису, како пољопривредних произвођача, тако и школованих агронома из цијеле Републике Српске, урбанијих средина ближих већим градским центрима али и младима који живе у изразито неразвијеним општинама, на већим надморским висинама и мање повољним подручјима. Добијене информације помогле су нама, представницима институција и организација да из прве руке упознамо прилике, препреке, планове и тежње младих у пољопривреди.

Позив младим у свакој регији вршен је путем канала комуникације Мреже младих агропредузетника (вибер група) и путем друштвених мрежа, а посебна циљна група су били незапослени млади агрономи и прехрамбени технолози гдје је циљ био да се упознају са могућностима субвенционисаног приправничког стажа и подршке самозапошљавању. Позив према незапосленим инжењерима ишао је преко Завода за запошљавање Републике Српске док истовремено као организатори нисмо имали увид у ефективност ових позива од стране ЗзЗРС. ЗзЗРС нема дозволу за дјелење података према трећим странама и организацијама што сматрамо једином отежавајућом околности која је потенцијално смањила број информисаних незапослених инжењера током кампање. Ипак, сматрамо да ће се захваљујући другим средствима информисања незапослени инжењери сами обратити организацији ММА и то се већ дешава.

Активности током кампање биле су испраћене од стране медија, телевизијских и радио извјештаја и гостовања, те кроз друштвене мреже и портале. Највећи медијски простор добила је прва радионица када је кампања озваничена 31.03.2024. године на Пољопривредном факултету у Бањој Луци и последња радионица која се одржала у склопу Савјетовања инжењера пољопривреде Републике Српске у Требињу, 29.05.2024. године. Ове двије радионице уједно су и окупиле највећи број људи.

Сл. 1-4. Медијско извјештавање о активностима Мреже и кампањи "Млади у пољопривреди"

Резултати кампање

Прва фаза кампање "Млади у пољопривреди" омогућила је:

- досезање до преко 150 младих у пољопривреди (пољопривредних произвођача и агронома) широм Републике Српске и њихово информисање и умрежавање,
- упознавање са потребама младих у пољопривреди и њиховим плановима за будућност,
- дефинисање основних приоритета институционалног дјеловања за бољи положај младих у пољопривреди и агробизнису и
- јачање организације и позиционирање удружења младих у пољопривреди као субјекта који ће да кандидује мјере и заговара у корист младих.

На радионицима одржаним у првој фази кампање учествовало је преко 150 ученика средњих пољопривредних школа, студената, младих пољопривредних произвођача и агронома. Резултати анкете и информације до којих се дошло кроз дискује на радионицама указују на то да:

1. Млади виде перспективу у бављењу пољопривредном производњом и желе да иду у правцу samozapošljavanja и живота на селу;
2. Млади имају ограничења и сметње када је ријеч о покретању властитог агробизниса или наставка бављења пољопривредним активностима, и то у виду:

А. мања доступног земљишта - у одређеним регијама Републике Српске (Семберија, Посавина, Лијевче поље) нема доступног обрадивог земљишта.

Велике парцеле дате су на кориштење концесионарима који обрађују 1.300 - 6.000 хектара. Ове концесије додјеливане су углавном прије 10ак година када заинтересованост није била на нивоу на којем је данас. Ипак, институције морају да нађу начин да омогуће почетак или проширење пољопривредне дјелатности за младе тако што ће им додјелити обрадиву земљу на кориштење.

Б. недоступног почетног капитала - бављење пољопривредном производњом изискује велика улагања у механизацију, опрему и објекте на почетку пословања што је тешко остваримо за младог човјека. Тренутно, кроз Правилник о подстицајима Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде РС носиоци диплома Пољопривредног, Технолошког и Ветеринарског факултета имају право на 40.000 КМ бесповратних средстава за самозапошљавање и набавку опреме за пољопривредну дјелатност. Сматрамо да ова количина средстава није довољна, те да ову подстицајну мјеру треба повећати и проширити на све заинтересоване младе људе за покретање агробизниса.

В. мањка стручне подршке и умрежености – с обзиром да је пољопривредна дјелатност изложена различитим ризицима на које се не може утицати, младим људима у пољопривреди веома је битна повезаност и умреженост и то на начин да стекну осјећај "да нису сами" односно да ће имати помоћ и подршку у моментима неуспјеха, непогода, лоше године и сл. Мрежа младих агропредузетника је кроз своје заједничке активности дјелимично обезбједила овај сегмент, а добра комуникација Мреже са институцијама омогућила је младима да осјете да систем функционише и пружа сву потребну подршку.

Г. недовољно развијеног социјалног амбијента села – постоји потреба за унапријеђењем и развојем социјалних активности на селу, односно покретања културних догађаја, омладинских центара и сл. У одређеним срединама имамо примјере дјеловања појединаца и мањих група који су генератори развоја своје локалне заједнице на бази активизма и волонтеризма па је елементе ових покрета потребно анализирати и покренути и усмјерити и на дјеловање у другим дјеловима РС. За останак младих на селу није довољно само профитабилно бављење агробизнисом него испуњеност социјалних потреба човјека и културни садржај у руралним срединама.

Током прве фазе кампање посебно тежиште било је на досезању и информисању потенцијалних приправника у пољопривреди. Током кампање упознали смо већи број младих људи, дипломираних инжењера пољопривреде и прехранбене технологије од којих су неки већ усмјерени и повезани са послодавцима у складу са њиховим претензијама. Захваљујући могућности субвенционисаног обављања приправничког стажа Мрежа је већ позиционирана као организација која посредује у запошљавању агронома, па се на контакте Мреже већ јављају заинтересоване компаније и незапослени инжењери.

Активности Мреже младих агропредузетника препознате су од стране приватног и јавног сектора па су подршку Мрежи већ пружиле компаније које послују у сектору пољопривреде: Agrimatco d.o.o. и Golić Trade d.o.o., док је Министарство пољопривреде шумарства и водопривреде РС за предстојећу Конференцију младих обезбједило новчани грант Правилником предвиђен за организацију међународне конференције.

Мрежа младих агропредузетника захваљујући бројности, активностима и институционалној подршци је позиционирана као нови талас чији утицај се манифестује на аграрну политику Републике Српске, институционални рад ресорног Министарства, факултета, других удружења произвођача и сл. Након прве фазе кампање бројне су позитивне реакције и импресије као и закључак да је управо та нова енергија била потребна да иницира одређене кораке које ће водити ка одрживости села и пољопривреде.

У будућем периоду Мрежа младих агропредузетника планира да спроведе слиједеће активности:

1. Проширивање чланства – амбиција удружења је окупљање 500 младих пољопривредних произвођача и агронома на нивоу Републике Српске чиме би ММА била најбројније удружење у сектору пољопривреде;
2. Позиционирање организације приликом креирања Правилника о подстицајима – ММА ће као удружење произвођача на републичком нивоу учествовати у креирању Правилника о подстицајима и већ је кандидовала одређене мјере које ће довести до ефективније подршке младима;
3. Формирање локалних тимова и рад у локалним заједницама – Досезањем до већег броја људи, они који покажу заинтересованост и вољу за радом биће директно укључени у рад организације и на локалном нивоу ће заговарати политике у корист младих, досезати до нових чланова и ширити информације о новим могућностима и приликама за младе у пољопривреди.
4. Организација 1. Конференције младих у пољопривреди Републике Српске – Конференција је планирана да се одржи у септембру у Обудовцу у трајању од три дана, а циљ је да окупимо 200-250 младих из цијеле Републике Српске на едукације, умрежавање, мини сајам, награђивање најбољег агробизниса и сл.
5. Покретање часописа о младима у пољопривреди – Мрежа планира да покрене часопис који ће излазити 3х годишње, а који ће обрађивати теме младих у пољопривреди, породице, села, социјалног и пословног амбијента руралних подручја и др. Часопис ће промовисати агробизнисе младих људи из Републике Српске, а поред промотивног имаће и едукативни карактер кроз стручне текстове.

Петар Николић,
потпредсједник ММА

Ко су млади у пољопривреди Републике Српске?

Фотографије из кампање:

